

**Policie České republiky
národní protidrogová centrála
služby kriminální policie a
vyšetřování
skupina metodiky a prevence**

pošt.př. 62/NPC, 170 89 Praha 7, tel. 974 836 411
fax: 974 836 519 e-mail: smp@mvcr.cz

Praha 1. 11. 2007

**Školní řád – návykové látky
v souladu s metodickým pokynem MŠMT č.j. 20 006/2007-51**

Všem osobám je v prostorách školy zakázáno užívat návykové látky¹, ve škole s nimi manipulovat². To neplatí pro případy, kdy osoba užívá návykové látky v rámci léčebného procesu, který jí byl stanoven zdravotnickým zařízením.

Požívání OPL osobami mladšími 18 let je v České republice považováno za nebezpečné chování. Každý, kdo se ho dopouští má nárok na pomoc orgánů sociálně právní ochrany dětí.

(1) V případě, kdy se škola o takovém chování dozví, bude tuto skutečnost hlásit zákonnému zástupci žáka (§ 7, odst.1 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně).

(2) Škola je povinna oznámit orgánu sociálně-právní ochrany dětí obecního úřadu obce s rozšířenou působností skutečnosti, které nasvědčují tomu, že žák požívá návykové látky (§ 10, odst. 4 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně).

(3) Distribuce³ dle § 187 trestního zákona a šíření OPL dle § 188 trestního zákona je v ČR zakázána a takové jednání je trestným činem nebo proviněním. Škola je povinna v takovém případě takový trestný čin překazit a učinit tak v každém případě včasným oznámením věci policejnímu orgánu.

(4) V případě výskytu látky, u níž je podezření, že se jedná o omamnou a psychotropní látku⁴, v prostorách školy nebo v případě přechovávání takové látky žákem bude škola postupovat stejně jako v bodě (3).

¹ § 89 odst. 10 z.č. 140/1961 Sb., trestní zákon - návykovou látkou se rozumí alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování

² manipulací pro účely školního řádu se rozumí přinášení, nabízení, zprostředkování, prodej, opatření, přechovávání

³ a další formy jednání uvedené v zákoně č. 140/1961 Sb., trestní zákon.

⁴ nebo přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, prekursor nebo jed

Sankční řád **(důležitá součást školního řádu!!!)**

.....

.....

V korespondenci s uvedenými sankcemi je třeba zdůraznit, že každá osoba, které byla sankce uložena, má právo na pomoc ze strany všech zainteresovaných subjektů (škola, orgán sociálně právní ochrany dítěte, lékařské zařízení apod.). Škola může při této pomoci učinit opatření, která osobě uvedenou pomoc zjednoduší (informace na koho se v případě potřeby obrátit apod.). Stručně řečeno, v souvislosti s návykovými látkami má osoba právo jak na sankci, tak na pomoc, a to v rámci vyváženého přístupu !!!

Zpráva k nové koncepci školního řádu - problematika návykových látek:

Vzhledem k praktickým poznatkům z činnosti jednotlivých škol a školských zařízení (oblast návykových látek) vyplývá evidentní potřeba koncepční úpravy v oblasti obsahu školních řádů. Mnoho školních řádů do současné doby neobsahuje např. tzv. sankční řád. V této rovině se jedná pouze o úpravu zakázaných forem jednání ze strany žáků v oblasti návykových látek, bez následného možného řešení (například ve formě sankce - třídní důtky, napomenutí, apod.). Výsledkem je, že školní řády se míjejí účinkem a jsou nefunkční. Pro zvýšení funkčnosti by bylo třeba uvažovat o nastavení sankčního řádu v rozmezí určitých sankcí či přímo o konkretizaci sankcí za určité jednání v rozporu se školním řádem.

Prvotním požadavkem při koncepci vzorového řešení školního řádu proto je vytvořit školní řád, který bude obsahovat jak popis zakázaného jednání ze strany žáků v rámci škol a školských zařízení, tak možné sankce, které je za porušení těchto zákazů postihnou (teorie práva v této rovině hovoří o struktuře právní normy, která se skládá z dispozice, hypotézy a sankce).

Z hlediska právní jistoty se tato struktura jeví jako nezbytná, protože žák si musí být vědom, že bude-li se chovat podle práva (školního řádu), bude jeho jednání tolerováno a respektováno, a pokud ne, bude možno jeho jednání sankcionovat. Také ostatní žáci musí mít jistotu, že bude-li někdo "porušovat pravidla hry", bude to škola, která tato porušení zjistí a sjedná nápravu. To vše nepochybně posílí právní jistotu všech žáků školy, a byť sankční řád je do určité míry represivním prvkem, v konečném důsledku působí preventivním účinkem. Mimo to legitimním nárokem rodičů je, aby škola jednání spojená s návykovými látkami věcně a objektivně na základě platného práva v ČR řešila, a tím chránila jejich děti před vlivem návykových látek ve školním prostředí.

Nezanedbatelný je i fakt, že školní řád je v podstatě první normou, se kterou je dítě konfrontováno a kterou zcela přirozeně testuje. Nebude-li norma funkční, tzn. nebude-li se skládat z částí, které musí obsahovat – viz výše, může dojít, a z praxe lze říci, že u dětí dochází, k vytváření pocitu, že normu není třeba dodržovat. Školní řád je přeneseně řečeno startovní čára každého jedince v této oblasti a lze se domnívat, že může do jisté míry v procesu sociálního zrání jedince ovlivnit a pozitivně formovat jeho postoj ke společnosti a normám jako celku. Možná to bude znít přehnaně, ale za školním řádem si můžeme představit zákon o silničním provozu, přestupkový zákon a další právní předpisy.

Ukázky nedostatečné úpravy v rámci školního řádu

Ukázka 1 - gymnázium

Žákům není dovoleno v prostorách školy kouřit, požívat alkohol či jiné škodlivé látky. To se týká i všech akcí, které škola organizuje. Je zakázáno nosit, držet distribuovat a zneužívat návykové látky v areálu školy. Porušení tohoto ustanovení bude klasifikováno jako obzvláště hrubý přestupek a budou z něj vyvozeny patřičné sankce.

Komentář: Není zřejmé co se myslí škodlivou látkou. Z první věty vyplývá, že nosit, distribuovat, apod. tabákové výrobky, alkohol a jiné škodlivé látky i na všechny akce školy je možné. Vůbec není řešen zákaz vstupovat do školy pod vlivem návykové látky. Závěrem není specifikováno, jaké patřičné sankce budou z výše uvedeného jednání vyvozeny a také jakou pomoc nabídne škola v rámci vyváženého přístupu v případě, že bude žák mít s užíváním návykových látek problém.

Ukázka 2 – gymnázium

v povinnostech žáka

Nepožívat alkoholické nápoje ani jiné omamné látky ve škole, na pracovištích a při akcích organizovaných školou.

Komentář: Vůbec není řešen zákaz vstupovat do školy pod vlivem návykové látky. Není blíže vymezeno, co vše zahrnuje škola a co je to pracoviště. Nosit, držet, distribuovat a další formy manipulace s alkoholickými nápoji či jinými omamnými látkami ve škole, na pracovištích a při akcích organizovaných školou je povoleno? Závěrem není uvedeno, zda za výše uvedené jednání budou vyvozeny nějaké sankce, lze se domnívat, že bude pouze konstatováno, že byl porušen školní řád. Dále viz komentář k ukázce č. 1.

Ukázka 3 - ZŠ

Žák má povinnost dodržovat zákaz kouření, přinášení alkoholických nápojů a jejich konzumace ve všech (vnitřních i vnějších) prostorách školy, tato povinnost platí i během konání veškerých školních akcí.

Žák má povinnost dodržovat zákaz nošení, držení, distribuce a zneužívání návykových látek a drog ve všech (vnitřních i vnějších) prostorách školy, tato povinnost platí i během konání veškerých školních akcí.

Komentář: Vůbec není řešen zákaz vstupovat do školy pod vlivem návykové látky. Přesnější je blíže vymezení vnější prostory školy. Jiné formy manipulace s OPL jako nabízení, zprostředkování, prodej, opatření nejsou v rozporu se školním řádem? Závěrem není uvedeno, zda za výše uvedené jednání budou vyvozeny nějaké sankce, lze se domnívat, že bude pouze konstatováno, že byl porušen školní řád. Dále viz komentář k ukázce č. 1.

Ukázka 4 - SŠ odborná

Žákům je ve škole zakázáno kouřit, požívat alkoholické nápoje nebo jiné návykové látky a též přijít do školy pod vlivem těchto látek.

Obdobně je kouření, požívání alkoholických nápojů a jiných návykových látek zakázáno i při všech školních akcích konaných mimo budovu školy.

Je též zakázáno nošení, držení a distribuce návykových látek v areálu školy.

Komentář: Jiné formy manipulace s OPL jako nabízení, zprostředkování, opatření nejsou v rozporu se školním řádem? Závěrem není uvedeno, zda za výše uvedené jednání budou vyvozeny nějaké sankce, lze se domnívat, že bude pouze konstatováno, že byl porušen školní řád. Dále viz komentář k ukázce č. 1.

**Materiál dostupný z <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/policie/npdc/prevence/skolnirad.html>
(cit. 17.11.2008)**

Materiál byl vypracován ve spolupráci s MV ČR Odborem prevence kriminality Mgr. Michaelou Veselou

mjr. Mgr. Břetislav Brejcha
vedoucí skupiny metodiky a prevence